

Puk brvatski, sadinjavajući vodinu stanovništva Istre, slušači mora, gdje mu mogućnosti dovoljku; dalje, kao da je indijski parijah!

Da, gospodo! Našo zakonito obrano i prizubio, koje smo prisiljeni činiti, slobodski predjednik naziva: „bascazo“ „vigilia oohorio“, akoprem našo prizubio poveru opravdanu, u kojom god obliku jih podnosimo.

Čovjek, koji se toliko zaboravi, nije mogao, bar po svojoj mnenju, da uživa pozidanje svojeto kruno, a zaslužuje podupuno, da brišemo iz proračuna odmah prvu rubriku, koja govori o njegovoj pladi ili romanoraciji i svo one rubrike, koje govore o pladi od prvoga do najmlađega zomajfakoga plaćenika, koji našegu jezika norazumjuo.

Ponajviše manjino bilo je takovo, da nam nitko nemože rodi, da smo prokoračili medju pristojnosti.

Ali današnje opazko predjednikovo utricao su, koju mu ni nemožemo i nemoćemo opstititi, a valjda do juš još dogodi zapamtili. — O samom proračunu pakto nije vrlodno niti govorili.

To je samo forma, u kojoj sabor od godine do godine dozvoljava trošenje, a u istu izlazi drugičije, nego li se dozvoljava.

Na što potroba, za koje no našo u proračunu utvrditi, zomajfaki odbor raspolniti ili vrlo malo; za drugo troši na radni prvih i ondje, gdje nije „šta ustanovljeno.“ Tako se proračun izjavjuje u stvarni potroška, a zomajfakomu odboru njovo sa slušnjačova, kako mudro dr-iti.

Š drugo no pakto strano prido, kao pokrajnisku namote, proračunava prido maone, nego li se jih uterava.

Tako štado, gdje je potroba trošiti, i dobivaju višo, nego li je proračunano, zomajfaki odbor pristoje biti izjavjujući obliat i stala, da dote mo nve odobriti troši, gdje nije utaprditi odobren, a slušnja ono, zašto no namoli utjeriva. U istim, naž procenata samo kakvom polovicom odgovara, drugom polovicom godišnjega iznosna vladu zomajfaki odbor po svojaj valji. Kravji žaljevi neroda trado no u oblicu trošiteljnoga zaroda, a gdje je volika sada pomadi i gdje je ustanovljeno, da no pomadu, ondo no daje malo li ništa.

Da spomenem samo jedan primor. Od godine 1881. ovamo, odročeno je po 900 for. no godinu za pomoć onim običnima, koja „ovgo troše za upravu amaku.

Vidili smo, kako nam je zomajfaki odbor bio predložio zakon u upravu amaku, po kojem bi se bilo još višo trošilo nego li do sada. Toga zakona nismo prihvatili, ali smo, da ima običnih, koje u istom glodaju utvrditi administraciju amaku kuko valja i troše preko oblika. Jo li zomajfaki odbor dno do sada onaj pomadi (Nije) Dapnda, mlilan, da iz one rubrike prihlićujujih godišnji nija ništa potroše, a prošle godine samo 148 for. i 48 nov.

To je jedan od mnogih primorah, iz kojih no vidi, da se nekad što je ustanovljeno i gdje se u istim potroba, a troši za zveđu zomajfakoga odbora dosta nva udi, kako: koliko se troši.

Značajno unapred, da se vodina prihvatili proračun kako je predložio, ni dno od ove strano kad pojedinih stavakah ipak ušiniti svoje predloge, nebi li Lazaru bar nrevia pula sa bogatoga Gavranova otola.

Čim je govornik svršio ustado dr. Stambini i predložio konno razprava, bur da je od vodino ljeđan ita progovorilo. (Dože upravljano obično u Istri postupaju temeljitje sa svojim proračunom, nego li talijanska većina sa proračunom otolo pokrajnisko. O. U.) Predlog vodina prima, a upitni izvjestitelj dr. Campitelli, da li ima što primetnuti, odgovori: slidić du; pak prodje u podrobnu razprava, na tražbino i predlaže u I. rubriki; saborski troškovi, za dnoćevne i putne troškove zomajfakim zastupnicom, za posluzbu atonografiku, za potrobaće u pisarni i za tiskovino te za razne troškove potrošak 5550 for.

Pešt. dr. Volarić progovori: Visoki sabor! Kod ove stavke postavila se po tražbina za stenografu i propisane saborsko zapisnika za 200 f. Odmah s početka postavio sam bio upitna presvj. g. predjednik, da bi shodno odredio, da dobijemo stenografa, koji bi našo hrvatsko govorno bilježio. Na taj upit nije mi se niti odgovorilo i držim, da se niti nismozi uzeći u obzir § 42. našega poslovnika, koji glasi: „I rascontti stenografici contreranno la completa esposizione di quanto fu detto e fatto nelle sedute“. Noveli, da se ima ubijediti samo talijansko govoro, nego običnoto. Pravo imamo govoriti hrvatski, dakle morali bi imati i stenografa, koji bi bilježio našo govoro. Š drugo strano, ste-

nogent ja zomajfaki plaćnik, to po § 47. pravilnika za zomajfaki odbor, morali bi se dati prednost osobam pokrajinsko „o fra quosti a coloro cho cónoscono lo linguo dol paese o la tedosa“. Po tomu trebalo bi dakle raspisati natjodni ako se nonadje sposobna osoba u pokrajini, moralo bi se ju uzeti iz vana.

Nadajmo nomolim, već tražim jer imam pravo, da no mojo imo piše „oolla pipa“, kako ga ja pišem. G. predjednik obedno ja lazejko godno g. Spindič, da će njegovo imo dati upisati u saborsko izvješće kako ga on piše, pa ipak se to nije dogodilo.

Koliko sam mogao opaziti i mojo imo se do sada pisalo onako, kako se nebi smjelo. Gospoda od vodino upravila se na vlatka o. k. vladu upit glode uplivanja jezika u župniško knjižno na podlogi poznate odredbe ministarstva, i ja upravo na tomolju isto tražim, da se mojo imo onako piše, kako ga ja pišem an „d“ ili kako biste vi rekli; „oolla pipa“. Izatima ni bje svjedodba krata prvih godinah, što sam počeo polaziti gimnaziju i ondje se mojo imo piše onako, kako ga ja danas pišem. Tako me pišu u svih mojih školstkih izvješćih, u diploma doktorskoj i dak u dokuznici, izdatoj mi po o. k. naučnostin, dakako u imo tolko hrvajnsko ravnopravnost u svakom njomaškom i talijanskom jeziku. Svršavan optativnom opazkom, davno nomolim, nego tražim, jer jo tako i narodito propisano u naredbi vlatkoga o. k. ministarstva.

Pešt. dr. Laginja — k. časnjaj oseni je vodom predjedniku glodno kaže je dr. Volarić svrdlo — molj za riad. Molj za riad i pešt. Dufraconschi sa formalni predlog i dobiv ju, predlaže konno razpravo.

Pešt. Spindič: Ali Laginja no je prije javio!

Presvj. predjednik dozvolio, da ja obavljam mojo poslavo. Dnje na glasovnjaju konno razpravo i pošto se taj po vodini prima, daje riad dru. Laginji, koji se jo već prije za ista oglašio.

Pešt. dr. Laginja pla talijanskim jezikom predjednika, kako misli, da no zakonu sudovlji glodo atonografiranja hrvatskih govorah.

Presvj. predjednik odgovara, da se atonografisti zapisnici stvar rovizirah i da se predjedništvo u to nopynda. (§§. 5, 6, 7 i 8. odb. pravilnika govoro o urudu predjedništva; a u taj urud spadaju i revizori.)

Izvj. pešt. dr. Campitelli voli, da namože dr. Volarić ništa odgovoriti. Laginji pak odgovara, da se glodo atonografija nije udinilo nikakvih obodvajah, da bi na tomolju § 42. pravilnika trebalo tri atonografah (dr. Laginja: dva). Tež, hočete anal. Rada bi da se gopodri zadržajši, kada bi se moglo.

Kod rubr. II: „Troškovi upravo“, predlaže 35.554 for. troška, i to za zomajfakoga glavura i za šteti predjednika 11.000 for., za slušnjače, urodo i zarodo pojajniskoga 22.464 for. Kod to rubrike negovori nitko niti od hrvatskih zastupnikah; običnom na to je dr. Laginja u ovom govoru kod glavne razpravo rekao koltko jo dosta.

„Troškovi za javnu obuku“ (rubr. III.) ustanovljeni su na 135.857 for.

Pešt. Spindič voli, da mu jo kao što namože iz izvješća juato razabrati, kako i komu su podpora razdišljeno. Svakako pakto propirađa zomajfakomu odboru, da kad podlihojanja i štipendijah, za koje je opredloženo 2400 for., i podpora, za koje je ustanovljeno 2000 for., uzimlje u obzir i hrvatsko-slovensko mladišo Istre. Nadajmo predlaže, da se ustanovi svota od 2000 for. kao podpora sitnomišnim običnima za školske zgrade.

Pešt. dr. Laginja predlaže, neka zomajfaki odbor u svojih godišnjih izvješćih tiška imena, atalji i boraviše radi-teljah svih učenikah, koji dobivaju ludi štipendije ili podpore.

Pešt. vit. Babudar kaže, da on kao ravnatelj gimnazije može reći, da zomajfaki odbor dieli pravdom štipendije i podpore, da se obazira na zaslugu mladićih, pače da jo strog.

Pešt. Spindič otvara izvješćaj zomajfakoga odbora, čita zavidajo onih, koji su dobići štipendije, tvrdi na tomolju toga, da su to mladići, njih šest, svi iz talijanskih gradieah. Imona onih, koji su dobili podpore, da nisu, kako već reče, zabilježena, a g. prodgovornik, kao ravnatelj gimnazije koparske, mozo sauno o mladićih tega gimnazija govoriti, dočim ima istarskih mladićah, koji i po drugim gimnazijah uče. I za to hoće on, da se zomajfaki odbor

Pešt. vit. Babudar odgovara opot, da zomajfaki odbor, koltko jo njemu poznato, strogo po propisih postupao.

Pešt. dr. Petris u imo zomajfakoga odbora voli, da se zomajfaki odbor kod podlihojanja podpora drži saborsko odluko, da namo dajo podpora dobro: „a ja kom, odlikašom, a da imaju prednost oni, koji uče u pokrajini. Jednomu svoudičitnomu djaku iz pazinskoga kotara da je dno 100 for. podpore, trojeći učenikah na rloškomu gimnaziju da su dane tri podpore, (Na liočici: a ostalo? Ime jih dočrdosot!)

Izvj. pešt. dr. Campitelli voli, da zomajfaki odbor savjestno vrši svoju dnoćevnost kod podlihojanja štipendijah i podpora; i da ima izkaz onih, kojim se jo podpore dale, a da ima medju timi i Slavnaž (8 izmadoju preko 40). Nadajmo voli, da jo protli predloga zast. Spindiča za podpore sitnomišnim običnima za školske zgrade i to se glodlita sfinančalnoga, i protli prodloga zast. Laginja; da se tiška izkaz raditeljnih onih, koji dobivaju štipendije i podpore. (Znašto, to gosp. izvjestitelj nije kazno.)

Postavljoni na glasovanje predlozi gg. Spindiča i Laginja padaju obadvu. Predjednik ne to opnaž, da je predlog dra. Laginja svršljen, jer da zastupnici u vrijeme saborskoga zasjedanja imaju pravo predlađati, kako i komu su se štipendije i podpore razdišljilo.

Rubrika IV. i V.: „Zdravstveni troškovi“ i „troškovi na odvječajnjubno i dobrotvorno svadno“, prva sa troškom 4500 for., druga sa troškom 60.000 for. primaju se bez razpravu.

U rubrici VI.: „Javno zgrade“ sa ukupnim troškom 14.000 for., predlaže se 2000 for. višo nego prošle godine sa gradnje oostah (ukupno za to gradnje 10.000 for.), i novi trošak od 2000 for. za podolati radnjah kad uradnjaju rloko Mlana (Kvato, Quato).

Kod to rubrici, i to kod točke o gradnji oostah, propirađa pešt. Spindič zomajfakomu odboru, da od etate 10.000 for. dade bur 1000 for. za gradnju oostah Krkavoo-Buše i to za sngradnje svota preko potoklo Holmu ispod oola Krkeve. Na toliko jo namo proračunano trošak taga mosta, kojim, kada bi se sngradio, bi se u vodo pomoglo atonovništvo rađenoga oola, jer najtko i najpotroblitje bi se tim udinilo, a ostalo bi malo po malo sicešlo. O gradnji to etate, voli, razpravlja se već od godine 1872., potroba isto se običnoto prisažuje, Krkavoošani su udinili ono, što se jo od njih zahtjvavalo, zaslužuju dakle, da se jih podupre.

Presvj. predjednik izjavlja, da do zomajfaki odbor još nako izvidi poduzeti pak daci sngraditi most, kojega gradnju pešt. Spindič propirađa.

Pešt. vit. Babudar govori o putu, koji vodi iz Koperščine u Pomjanštino, taj da jo zapušten i da bi trebalo poticati (Juđe da go popravljaju.)

Kod rubrike VII.: „Troškovi za poljođjeloko svrhe i obde gospodartvo“, za koju jo ustanovljen trošak u svomu 19.615 for., i medju tim vod najvom točkom: „troškovi za pokrajnisko povjeravanje zašumljenja“ 2000 for., postavlja pešt. dr. Laginja dva predloga. Prvi ide za tim, da se zomajfaki odbor porazumno sa o. k. vladom pobrine kako bi udijeli hrvatsko-slovenskih školah „naglji biti podučavani kod predavanja poljođjelokoga točaja jezikom njihovih školah. Drugi prodlog glasi: „Našže se zomajfakomu odboru, da svota od 2000 for. metnuti pod točkom 4. „različiti troškovi“ u taj rubrici, dade onim običnima, koje se izkažu boljom njegoju za šumo“. Prvi prodlog mu se čini tako naravan i pravedan, da mu ga potreba pobliže niti razlagati, samo pobija već utapried izvjestitlja dra. Campitelli-a, da netreba dvj poljođjeloka učitelja za hrvatsko-slovenske pučke učitelje, jer da svaki izobrazjen Hrvat razumije Slovenca i Slovenca Hrvata. Glodo drugoga predloga voli, da se svako godinu svršdujo u proračun kod doćitno točke liopa svota do 2000 fr., a da se jo godino 1885. potrošilo samo 148 for. 48 nov., a pranjih godinah još manje ili ništa (već se jo za to novce kupovalo kartelo vjeresijskoga zaroda). Kad 80 jih u proračun za poljođjeloko i gospodartveno svrhe svršdujo, neka se jih za isto i potrosi.

Izvj. pešt. dr. Campitelli kaže, da na prvi prodlog odgovara onako, kako lanjskoga zasjedanja, a tada jo rekao, da se jo po mogućnosti pobrinulo za dalju izobrazbu pučkih učiteljah u poljođjelstvu. U ostalom, da bi trebalo, kada bi se dra. Laginja prodlogu zadovoljili; htjelo, tri poljođjeloka učitelja. (Dr. Laginja je prerašino, kada ga jo već unapred pobijao).

Dr. Laginja da noma prava poričiti razlika izmadoju hrvatsko-slovenskoga jezika. U Gorici da bi trebalo na konsumu učiteljstja i hrvatski i slovenski odjel, to da je rekao pešt. Spindič: (Ali ondje se jo dno izobrazuje). Izvjestitelj drži, da jo razlika izmadoju ta dva jezika, kao izmadoju talijanskoga, francuskoga i španjolekoga; (Vojlika kompetentnost za razsudijvanje slovenskih jezika). Glodo drugoga predloga voli, da nije potrobit, jer do zomajfaki odbor za stalno izdati svotu kada i gdje bude nužno, kao što to uvjek dno (11)

Prvi prodlog dra. Laginja, postavljoni na glasovanje, pada; drugi se prima, čim jo i sam predjednik nekako iznonadjen bio. Zanj su glasovali osim članovah manjino i članovi većine, medju kojimi smo opazili postov. gg. Bombu, Doblavoljaha, Blizja, Šbich. Predjednik nam proglašuje predlog primljenim.

Rubrika: VIII. „vojnički troškovi“ na 1000 for., IX. „troškovi javno sigurnosti“ sa 14.042 for., X. „pokrajniski dug“ sa 18.000 for., primaju se bez razpravu.

Kod rubrike XI.: „Razni troškovi u obde“ sa 10.805 for., i to kod točke li „povjast i statistika“ sa 1000 fr., izjavlja pešt. Spindič želju, da se povjastni spomenici Istre, što se nalaze kod zomajfakoga odbora, čim prije urodo.

Nadgovora nitko ništa.

Rubrika: XII., XIII. i XIV. tražilnih, kao i svo rubriko pokrilia, primaju se po vodini bez razpravu.

Sjedalca padajo jo o. k. uri, anda bijašo pedno, a bilo je još na dnevnom redu izvješćaj posebnooga odbora sa razvid upravo osonara.

Pešt. dr. Laginja molj za s mlutno protjzduće sjeđitico u svrhu pogovora na ostalom dnoćevnom toga odbora.

Pešt. Spindič voli, da bi se jo jo prigubilo na dnoćev uru.

Presvj. predjednik odgovara, da jo najtkože nastaviti i svrditi.

Pešt. dr. Babija predlaže pol uru potilka, i predjednik ga dozvoljuje. (Štado razpravu o desetini.)

Pogled po svietu.

Trot, dno 11. jenara.

Austro-Ugarska: Sada se znado napokon za stalno, da se otvorišćati evropinsko vičdo dno 24. t. m. Dnojni red prvih sjudnicah nija nam jošte poznot.

Ovih danah bijahu u Beču ministratske konferencije, kojim jo predjedno graf Kulnoky a prisustvovali su ministri jedno i druge pale državo. No tih konferencijah razpravljalo se ponajviše pitanja unutarnje državno važnoti.

Vodje českoga naroda čino svo moguću, da se nagode sa Njemci u Čuskoj. Čuski klub i volki posjed izabrali su svoje povjerenika, koji će voditi s Njemci izvan sabora dogovoro, to se udajuja, da se napokon dođu do sporazumka. Njomaiška glosila nasuproj porađaju Čelom unapred, da će doći do nagode samo tad, ako Česi poveru napuste svoj državopravni temelji, na kojem su do sada stajali, ili što jo isto, ako se neizrduže na milost i nemilost gospodi Niemcom.

Dno 8. t. m. započela jo u Beču krasnau svčađonost u slavu tristogodišnjice narodojenja hrvatskoga pjesnika Ivana Franjina Gundulića. Svčađonost trajala je tri dnoa, a kako doznajemo po brznjavnih vijestih, izpala je vrlo sijajno. Medju sudjelovadži i slušateljstvom nalazilo se najboljih slavonskih umjetnikah; i najodličnijih mužovah svih slavonskih plemeah, pak čo — ako Bug Jado — imati to svčađonost i tu važnot, što su se pojedina slavonska plemena bolja upoznavla, to će moći u buduče složaje radeži na svčađoni interes austrijskih Slavonah.

Srbija: Srbsko radikalno ministarstvo nije po daci niti samim srbskim glosiom. Svi savadnici listovi protivno svomu ministarstvu kratak život jer da se naša samostolnu program već da kani zaplovti s Risti-

Lutritski brojevi

Table with 2 columns: Location (Bač, Gradac, Tomšwar, etc.) and values.

SLOVENSKI ŠALJIVI KOLEDAR za leto 1888

Elixir za živec advertisement with logo and text describing its benefits for vitality.

KREDITNEG ZAVODA advertisement for FILIJALKA V TRSTU, offering various financial services.

Advertisement for BRAZAY KALMAN featuring a circular logo and text about medicinal products.

REVEN DIJAK advertisement for a school or institution.

ZELODČEVA ESENCA advertisement for a medicinal product by Piccoli.

KLINIK advertisement for medical services.

Advertisement for a bank or financial institution with various services.

SREBRNICO advertisement for silverware and jewelry.

Zimska sezona 1888 advertisement listing various goods and prices.

Advertisement for a product or service, possibly related to the 'Zimska sezona' theme.

KMETIJSKO BERILO advertisement for agricultural products or services.

TRGOVSKA TYRDKA Bernhard Ticho advertisement listing various goods and prices.

Advertisement for a business or service, possibly related to the 'Zimska sezona' theme.

Advertisement for a business or service, possibly related to the 'Zimska sezona' theme.